

**“Şəffaflıq Azərbaycan” Korrupsiyaya qarşı Mübarizə İctimai Birliyinin
Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiya
ilə birgə 2011-ci il fevralın 2-də**

**“DÖVLƏT QULLUĞU SAHƏSİNDƏ YAXŞI İDARƏETMƏ PRİNSİPLƏRİNİN
TƏKMİLLƏŞDİRİLMƏSİ”**

mövzusunda keçirilən

Dəyirmi Masanın yekunu və verilən tövsiyələr

Ön söz

Bu tövsiyələr “Şəffaflıq Azərbaycan” təşkilatı tərəfindən Amerika Birləşmiş Ştatları Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin (USAID) maliyyə dəstəyi əsasında həyata keçirilən İctimai Maraqların Müdafiəsi və Hüquq Məsləhət Mərkəzi (ALAC) layihəsinin ictimai müzakirələr komponenti çərçivəsində hazırlanmışdır və donorların rəsmi mövqeyini əks etdirməyə bilər.

Son illər dövlət qulluğuna qəbul, dövlət qulluğu sahəsində qəbul edilmiş normativ hüquqi aktların tətbiqinin təşkil edilməsi, dövlət qulluqçularının etik davranış kodeksinin hazırlanması, dövlət qulluqçularının peşə hazırlığı, təcrübə, yenidən hazırlanma və ixtisasartırma kurslarına cəlb edilməsi istiqamətində bir sıra işlər görülür. Bu istiqamətdə atılan addımlar mütərəqqi addımlar olsa da, müəyyən sahələrdə təkmiləşməyə ehtiyac vardır. Eyni zamanda vətəndaş cəmiyyəti üzvləri ilə, hakimiyyət nümayəndələrinin birgə dialoqunu qurmaq, ictimai müzakirələrin genişləndirilməsinə nail olmaq üçün dəyirmi masanın keçirilməsi məqsədəuyğun hesab edilmişdir. Bununla əlaqədar “Şəffaflıq Azərbaycan” Korrupsiya qarşı Mübarizə İB-nin təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiya, yerli qeyri hökumət təşkilatları və beynəlxalq qurumların iştirakı ilə dövlət qulluğu sahəsində görülən işlər, əldə edilən nailiyyətlər və mövcud problemlərlə bağlı dəyirmi masa keçirilmişdir ki, əsas məqsəd məhz bu sahədə nəzərə çarpan çatışmazlıqları müzakirə etmək, onların həlli istiqamətində atıla biləcək addımları nəzərdən keçirmək, təkliflər səsləndirmək və səsləndirilən tövsiyələrin hazırlanaraq Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiyaya təqdim etmək olmuşdur.

Tövsiyələrin hazırlanmasında aşağıdakı şəxslərin fikirlərindən istifadə olunub.

- Rəna Səfərəliyeva, “Şəffaflıq Azərbaycan” İB-nin İcraçı Direktoru;
- Əliməmməd Nuriyev, Konstitusiya Araşdırmalar Fondunun prezidenti, Korrupsiyaya qarşı Mübarizə üzrə QHT-lərin Məlumat və Əməkdaşlıq Şəbəkəsinin Koordinatoru;
- Sahib Məmmədov, Vətəndaşların Əmək Hüquqlarının Müdafiəsi Liqasının Sədri

2010-cu ilin may ayında Avropa Qonşuluq Siyasətinin (AQS) həyata keçirilməsinin monitorinqinin nəticələri ilə bağlı “Şəffaflıq Azərbaycan” təşkilatı tərəfindən hazırlanan hesabatda bir sıra dövlət qurumları ilə yanaşı dövlət qulluğu sahəsi ilə bağlı da bir sıra tövsiyələr verilmişdir. Qeyd edilməlidir ki, məhz həmin hesabatda da dövlət qulluğu ilə bağlı vəziyyət qənaətbəxş hesab edilmişdi. Bununla belə mövcud olan bir sıra çatışmazlıqların aradan qaldırılması, eyni zamanda vətəndaş cəmiyyətinin üzvlərilə əlaqələrin sıxlaşdırılmasının əhəmiyyəti vurğulanmışdı.

Etik Davranış Kodeksinin İcrasına nəzarət Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiyasına tapşırılıb. Amma nəzərə alsaq ki, Komissiya bir çox sahələrdə fəaliyyət göstərir və dövlət qulluqçularının sayı 30 min nəfərdən artıqdır, bu halda komissiyanın üzərinə böyük yük düşür. Məlumdur ki, Komissiyada çalışan şəxslərin sayı məhduddur.

Dövlət qulluğuna qəbul üçün keçirilən imtahanların keçirilməsi istiqamətində atıla biləcək addımlar

1. DÖVLƏT QULLUĞUNA QƏBUL

<i>Mövcud vəziyyət</i>	<i>Təvsiyələr</i>
<p>Ötən il AQS-in həyata keçirilməsinin monitorinqinin nəticələri ilə bağlı qeyd edilmişdir ki, Dövlət Qulluğuna qəbul üçün keçirilən imtahanlara vətəndaş cəmiyyəti institutları cəlb olunmur. Baxmaraq ki, Komissiya sədrinin 2007-ci il "17" oktyabr tarixli 111 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş "Müsahibədə şəffaflığın artırılmasına dair tələblər"də QHT-lərin müsabiqələrdə, o cümlədən müsahibələrdə iştirakı nəzərdə tutulmuşdur. Sadəcə həm Komissiya QHT-ləri aktiv şəkildə dəvət etməmiş, həm də QHT-lər passiv davranmışdılar.</p> <p>Amma keçən dövr ərzində bu problem aradan qaldırılıb və imtahanlara (hər iki mərhələsinə: test və müsabiqə) vətəndaş cəmiyyətinin üzvlərinin müşahidəçi qismində cəlb olunması təmin edilmişdir. Bu isə keçirilən imtahanlara inamın artmasına və sözü gedən prosesdə şəffaflığın təmin edilməsinə töhfə verir. Müşahidələrimiz əsasında deyə bilərik ki, ümumilikdə Komissiya tərəfindən keçirilən işə qəbul prosesi bir çox cəhətləri ilə əksər dövlət qurumlarına nümunə təşkil edə bilər. Namizədlərin iştirak etdiyi müsahibələr zamanı onlara heç bir maneə yaradılmır, öz biliklərini nümayiş etdirə bilmələri üçün bütün imkanlar təqdim olunur, müsahibənin gedişi videolentə alınır və namizədlər imtahan nəticələri ilə bağlı qısa vaxt ərzində məlumatlandırılırlar. İnzibati vəzifələrə müsabiqədən kənar işə qəbul istisna hallarda olsa da, mövcuddur. Eyni zamanda test və ya müsahibə nəticəsindən razı qalmayan namizədlər üçün apellyasiya komissiyasına şikayət imkanı yaradılmışdır.</p>	<p>Bununla belə müşahidələrimiz əsasında prosesin gedişində ortaya çıxan bir sıra xırda çatışmazlıqları da qeyd edə bilərik. Bunlar ümumilikdə prosesin işinə əngəl törətməsə də, qeyd edəcəyimiz təkliflər işin daha da irəliləməsi və təkmilləşdirilməsinə kömək edə bilər:</p> <p>a) Müsahibələrdə iştirak edən ekspertlərin sayının artırılması və bir ekspertin xeyli sayda müsahibəyə girməsinin qarşısının alınması (bu namizədlərə təkrar sualların verilməsinin qarşısını almış olardı).</p> <p>b) Onu etiraf etməliyik ki, müsahibəyə ekspertlərinin cəlb edilməsi üçün müvafiq elanlar verilir, mütəmadi müsahibələr keçirilir, sadəcə daimi xarakterli iş olmadığı üçün maraq azdır. Bu problemi aradan qaldırmaq üçün vətəndaş cəmiyyətinin ekspertlərindən geniş istifadə oluna bilər.</p> <p>c) Test mərhələsində iştirak etmək üçün tələb olunan sənədlərin sayında müəyyən ixtisarlara aparılmalıdır. İşə qəbul üçün tələb olunan əsas sənədlər ilk mərhələni uğurla keçən namizədlərdən istənilməlidir.</p> <p>d) Müsahibədən sonra ekspertlər arasında keçirilən müzakirə vaxtı video çəkilişin aparılmasının dayandırılmasına ehtiyac yoxdur.</p> <p>e) Elmi dərəcəsi olan namizədlər digər namizədlərlə eyni şərtlər daxilində imtahan prosesinə cəlb edilməsin. Bu namizədlər bir-başa olaraq müsahibə prosesinə cəlb edilə bilərlər. Bəzi hallarda bu məsələ bərabərlik prinsipinin pozuması kimi başa düşülsə də, bunun əksini sübut edən kifayət qədər misallar göstərmək olar. Misal üçün hərbi qulluq. Elmlər namizədi və doktor dərəcəsi olan şəxslər hərbi xidmət keçməkdən möhlət hüququna malikdirlər. Odur ki, dövlət qulluğuna qəbulla da bağlı müəyyən dəyişiklik etmək imkanları mövcuddur. Təklif olunur ki, qanunda bununla əlaqədar müvafiq dəyişiklik edilsin.</p>
<p>2. Hal-hazırda dövlət idarələrində Müqavilə sistemi geniş istifadə olunmaqdadır. İdarədə boş vəzifə olduğu zaman həmin iş yerinə müqavilə əsasında işçi cəlb olunur və bu hal sonradan həmin vəzifəyə kənardan bir şəxsin qəbul olunmasına müəyyən maneələr yaradır. Bu istiqamətdə müvafiq dəyişikliklər edilsə də, təkmilləşdirməyə ehtiyac var.</p>	<p>2. İnzibati vəzifələrə müsabiqədən kənar işə qəbulla bağlı istisna hallar aradan qaldırılmalıdır. Dövlət qulluqçusu vəzifəsinə müqavilə ilə işə götürülən şəxs, imtahanla işə qəbul olmaq istəyində olan şəxslərin imkanlarını məhdudlaşdırır.</p> <p>a) Müqavilə sisteminin dövlət idarəsində geniş istifadə olunmaması tövsiyyə olunur.</p> <p>b) Vətəndaş cəmiyyəti ilə komissiya arasında əməkdaşlığın artırılmasına ciddi ehtiyac duyulur.</p>

<p>3. Müşahidələrimizə əsasən Komissiya tərəfindən dövlət qulluğuna qəbulla bağlı keçirilən imtahanlar olduqca yüksək səviyyədə təşkil olunur. Lakin daha şəffaf şəraitin təmin olunmasında vətəndaş cəmiyyəti təşkilatları ilə əməkdaşlıq gücləndirilməlidir.</p>	<p>3. Gələcəkdə qeyri Hökumət təşkilatlarının nümayəndələrinin imtahan seçki qrupuna daxil edilməsi məsələsinə də baxıla bilər.</p> <p>a) Bir sıra dövlət qurumlarında olduğu kimi Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiyasında da vətəndaş cəmiyyəti üzvlərinin də qatıldığı şəbəkə yaradıla bilər. Bu Komissiyanın işinin qurulması və instutsional islahatların həyata keçirilməsinə faydalar verə bilər.</p>
--	---

2. DÖVLƏT QULLUQÇULARININ REYESTERİ VƏ VƏZİFƏ STANDARTLARI

<i>Mövcud vəziyyət</i>	<i>Təvsiyələr</i>
<p>1. Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiyası tərəfindən görülən bir çox işlər ölkədə ilk dəfədir ki, diqqətə alınır. Komissiya tərəfindən yerləşdirilən iş elanları əksər qurumlardan fərqli olaraq daha təfərrüatlı olur və burada vakansiya elan edilən vəzifəyə seçiləcək şəxsdən tələb olunan göstəricilərlə yanaşı, həmin vəzifədə görülməli işlər də ətraflı şəkildə dərc olunur.</p> <p>2. Komissiya ilə birlikdə dövlət qurumları tərəfindən nazirliklərdə olan vəzifələrin ümumi toplusu hazırlanır. Artıq 32 dövlət orqanında bu istiqamətdə işlər görülüb (Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi) və iki nüsxədə bu kimi İnzibati Vəzifələrin toplusu hazırlanıb. Toplu həm vəzifələrin yer aldığı dövlət qurumunun, həm də komissiyanın rəhbərinin imzası ilə təsdiqlənir və imzalandıqdan sonra hər hansı bir dəyişikliyin edilməsi və ayrıca şərtlərin qoyulması imkanı məhdudlaşır.</p>	<p>1. Təvsiyə olunur ki:</p> <p>a) Xüsusi növ hesab edilən dövlət orqanları üçün nümunəvi vahid iş elan formaları Komissiya tərəfindən hazırlansın.</p> <p>b) İnzibati vəzifələrin 1-5-ci təsnifat vəzifələri üzrə vəzifə standartları hazırlansın və burada həmin vəzifəni tutmaq üçün lazım olan tələblər barədə məlumatlar yerləşdirilsin.</p> <p>2. Təvsiyə olunur ki:</p> <p>a) Yerdə qalan qurumlarla da Komissiya ilə birlikdə bu istiqamətdə işlər aparılsın. Bu cür topluların sayı artırılsın. Dövlət qulluqçularının reyesterinin aparılması ilə bağlı işlər görülür. Reyester sisteminin qurulması üçün işlər başlanıb. Reyesterlə eyni zamanda xidməti fəaliyyətin qiymətləndirilməsi işinin aparılması və bu məlumatların açıq informasiya bazası şəklində internetdə yerləşdirilməsi nəzərdə tutulub. Bütün bunlar irəliyə doğru atılmış addımlar kimi qiymətləndirilə bilər. Amma bu işlərin bir qədər sürətləndirilməsində ehtiyac var.</p>

3. DÖVLƏT QULLUQÇULARININ PEŞƏ HAZIRLIĞI

<i>Mövcud vəziyyət</i>	<i>Təvsiyələr</i>
------------------------	-------------------

Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiya haqqında Əsasnamənin II hissəsi 9.3 və 9.4 bəndlərində dövlət qulluqçularının peşə hazırlığı, təcrübə, yenidən hazırlanma və ixtisasartırma keçməsi sahəsində dövlət orqanlarının fəaliyyətini əlaqələndirmək, bu sahədə işlərin vəziyyətini təhlil etmək və təkliflər hazırlamaları tövsiyə olunur.

Komissiya tərəfindən 2010-cu il üçün təsdiq edilmiş Tədbirlər Planında etik davranış məsələləri üzrə (xüsusilə vicdanlı və mədəni davranış, korrupsiyanın və maraqlar toqquşmasının qarşısının alınması, insanların hüquq və qanuni maraqlarına, şərəf və ləyaqətinə hörmət, qərəzsizlik və digər etik davranış qayda və prinsiplərini, onlara əməl edilməsi məsələlərini əhatə edən etika və antikorrupsiya məsələləri üzrə) mütəmadi (yəni rüblük) olaraq mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları üçün təlim və seminarların keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Tədbirlər planına uyğun olaraq təlimlər keçirilmişdir. Bundan əlavə, Komissiya tərəfindən mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarına müvafiq məktublar göndərilmiş və həmin məktublarda "Dövlət qulluqçularının etik davranış qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 20.0.2-ci maddəsinə uyğun olaraq dövlət qulluqçularının etik davranış qaydalarını əhatə edən mütəmadi və davamlı təlimlərin keçirilməsini, dövlət qulluqçularından gözlənilən davranış barədə vətəndaşların məlumatlandırılmasını və göstərilən məsələlərlə bağlı görülmüş tədbirlər barədə məlumatların Komissiyaya təqdim edilməsi xahiş edilmişdir.

Qeyd etmək lazımdır ki, siyasi vəzifələrdə olan dövlət qulluqçuları attestasiya keçmirlər, çünki siyasi vəzifə tutan şəxslər dövlət qulluqçuları deyil və onlarla attestasiya keçirilməsi məsələsi Komissiyanın səlahiyyətlərinə aid deyil.

Bu tədbirlər dövlət qulluqçularının gördüyü işləri müntəzəm olaraq qiymətləndirilməsinə, həmin kadrların peşəkarlığının artırılmasına imkan yarada bilər və onlara vəzifə pillələrinə qalxmasında stimula ola bilər. Bununla əlaqədar bir sıra tövsiyələrimiz vardır:

1. Attestasiya

- a) Vəzifəli şəxslərin və digər dövlət qulluqçularının vəzifə borclarını yerinə yetirmə səviyyəsinin yoxlanılması məqsədi ilə monitorinqin keçirilməsi.
- b) Dövlət qulluqçularının attestasiya mexanizmini təkmilləşdirmək.
- c) Attestasiyanın nəticələri və qiymətləri KİV-də dərc olunmalıdır.
- d) Xüsusən diqqəti idarəetmə sahəsində beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsinə yönəltmək.

2. Hazırlıq və təlim

- a) Dövlət qulluqçuları üçün keçirilən təlimlər müntəzəm xarakter daşmalıdır.
- b) Təlim proqramı dövlət qulluğunun əsas istiqamətlərini - etik davranış qaydaları və maraqların toqquşması - əhatə edən hüquqi, nəzəri və praktiki nöqtəyi-nəzərlər əsasında keçirilsə də, menecment sahəsi ilə bağlı bir sıra çatışmazlıqlar mövcuddur. Bu sahədə yaranan boşluğun aradan qaldırılması üçün müvafiq proqramlar işlənib hazırlanmalıdır.

4. ETİK DAVRANIŞ KODEKSİ

Mövcud vəziyyət

1. Etik Davranış Kodeksinin İcrasına nəzarət Prezident yanında Dövlət Qulluğu Komissiyasına tapşırılıb. Komissiya dövlət qulluqçularının

Tövsiyələr

1. Etik Davranış Kodeksinin icrasına nəzarəti daha da effektiv formada həyata keçirmək üçün təklif olunur ki:
a) Komissiyanın yanında ayrıca, müstəqil nəzarət orqanı

maarifləndirilməsi, onlara etik davranış qaydalarının çatdırılması istiqamətində təlimlər keçsələrdə (mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanlarında qulluq keçən dövlət qulluqçuları üçün təlimlər keçirilib), bu heç də bütün dövlət qulluqçularını əhatə etmir, çünki Komissiya bir çox sahələrdə fəaliyyət göstərir və dövlət qulluqçularının sayı 30 min nəfərdən artıqdır, bu halda komissiyanın üzərinə böyük yük düşür. Bizə məlumdur ki, Komissiyada çalışan şəxslərin sayı məhduddur.

2. Etik davranış qaydalarının pozulmasına görə məsuliyyətə cəlb etmə cəza tədbirləri ilə bağlı məlumatlar ictimaiyyətə çatdırılır, lakin cəzalandırmanın səbəbləri barədə müfəssəl məlumat verilmir. Dəyirmi masaya qatılan Komissiya üzvünün məlumatına görə Komissiyaya etik davranış qaydalarının pozulması ilə bağlı 2010 ildə vətəndaşlar tərəfindən 5 müraciət daxil olub. Həmin müraciətlərdən ikisi əsassız olub, biri üzrə hazırda araşdırılma aparılır, ikisi isə təmin olunub.

3. Son dövrlərdə ölkədə korrupsiyaya qarşı mübarizə istiqamətində dövlət tərəfindən daha mütərəqqi addımların atılması faktını nəzərə alaraq AR Prezidenti yanında Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiyasına korrupsiyanın qarşısının alınması və mübarizə üçün bəzi səlahiyyətlərin verilməsi məqsədəuyğun olardı.

4. Dövlət Qulluqçularının Etik davranışı ilə bağlı qanun mövcud olsa da, dövlət qurumlarında çalışan heç də bütün məmurlar dövlət qulluqçusu hesab edilmir.

yaradılsın

b) Dövlət qulluqçularının etik davranış məsələləri üzrə ictimai rəyin öyrənilməsi və bununla bağlı maarifləndirmənin həyata keçirilməsi üçün tədbirlər görülsün

c) Davranış Kodeksinin icrasının monitorinqi vətəndaş cəmiyyətinin üzvlərinin birgə iştirakı ilə keçirilsin.

d) Etik davranış qaydalarının pozulması ilə bağlı daxil olan şikayətlərə Komissiya tərəfindən araşdırılması mexanizmi təkmilləşdirilsin

2. Bununla əlaqədar təklif olunur ki:

a) Etik davranış qaydalarını pozduqlarına görə cəzalandırılan dövlət qulluqçularının konkret olaraq hansı pozuntulara yol verdikləri ilə bağlı məlumatlar ətraflı şəkildə ictimaiyyətə çatdırılsın.

3. Korrupsiyaya qarşı mübarizə ilə bağlı təklif olunur:

a) Dövlət qulluqçuları tərəfindən davranış qaydalarının pozulması və maraqların toqquşmasına gətirə biləcək şəxsi maraqlar barədə məlumatların yığılması və təhlili.

b) Korrupsiyaya qarşı mübarizə üçün dərsləkləri dövlət qulluqçuları arasında hazırlayıb paylamaq olar.

5. ƏMƏK HÜQUQLARI

Mövcud vəziyyət

1. Dövlət Qulluğu Haqqında Qanunun 30.2. maddəsinə görə “Qulluq üçün zəruri olduqda dövlət orqanının rəhbəri müstəsna hallarda iş vaxtını ayda əvəzi ödənilmədən 5 saata qədər artırabilir.”

2. Qanunun 28.6. maddəsinə əsasən “Bir vakant yerə verilən bir neçə namizəddən birini seçmək hüququ dövlət orqanının rəhbərinə məxsusdur. Dövlət orqanı rəhbərinin müəyyən etdiyi şəxs bir il

Təvsiyələr

1. Qanunun bu müddəası işəgötürənə imkan verir ki, il ərzində dövlət qulluqçusunu haqqı ödənilmədən 60 saata qədər (bir yarım iş həftəsi) işlərə cəlb etsin. Bu isə ölkə Konstitusiyasının 35 maddəsinin 3-cü və 37-ci maddəsinin 2-ci hissəsinə uyğun gəlmir.

Təklif ondan ibarətdir ki:

a) Qanunda olan belə müddəanın mövcudluğu məcburi əməyin tətbiqinə şərait yaratmaması üçün münasib dəyişikliklər olunsun.

2. Dövlət Qulluğu haqqında qanuna edilən dəyişikliklə sınaq müddəti 2 ildən 6 aya endirilmişdir. Bununla belə işçinin bir il yarım ərzində qeyri-müəyyən vəziyyətdə saxlanması da uzun müddət hesab oluna bilər. Təklif

müddətinə təcrübə keçir. Bu dövrdə özünü doğrultduqda (onun özünü doğruldub doğrultmadığını xüsusi kurator müəyyən edir) onunla daha 6 ay sınaq müddəti qoyulmaqla əmək müqaviləsi (kontraktı) bağlanılır. Yalnız bu müddət başa çatdıqdan sonra (bu müddət ərzində əmək müqaviləsinə (kontraktına) xitam verilməyibsə) həmin şəxslə müddətsiz əmək müqaviləsi (kontraktı) bağlanılır. Qanunvericilikdə dövlət qulluğunda tam hüquqlu işçi olmaq üçün müəyyən olunmuş 1 il 6 ay müddət kifayət qədər uzun müddətdir. Bu halın mövcudluğu işçini dövlət orqanı rəhbərindən asılı vəziyyətə salır.

3. Dövlət Qulluğu haqqında Qanunun 19.0.10 maddəsinə görə Dövlət Qulluqçusunun həmkarlar ittifaqlarında birləşmək hüququ əks olursa da, qanunun 20.1.7. maddəsində Dövlət Qulluqçusuna “tətilərdə və dövlət orqanlarının işini pozan digər hərəkətlərdə iştirak etmə”si qadağan olunur.

4. Beynəlxalq Əmək Təşkilatının “Dövlət Qulluğunda təşkilatlanma hüququnun müdafiəsi və məşğulluğun müəyyənləşdirilməsinə dair Konvensiyası” (151-ci Konvensiya) ratifikasiya olunmamışdır.

5. Dövlət qulluğu ilə bağlı məhkəmələrdə xeyli sayda işlərə rast gəlinir. Məhkəmələrdə çıxarılan bu kimi işlər əsasən əmək hüquqlarının pozulması və vəzifəli şəxslərin öz vəzifə səlahiyyətlərindən icrası ilə bağlıdır. Lakin məhkəmə proseslərində iştirakçı olmayan digər maraqlı tərəflərin informasiyaya çıxışı məhdud olur.

olunur ki:

a) Staj müddəti anlayışı ümumiyyətlə ləğv olunsun. Sınaq müddəti isə “6 ay” deyil 6 aya qədər (iəşəgötürənin mülahizəsi ilə bu müddət daha qısa ola bilər, amma 6 aydan çox olmamalıdır) kimi müəyyən edilsin.

b) Dövlət orqanına təqdim olunmuş namizədlərin içərisindən Dövlət Orqanı rəhbərinin istədiyi namizədi seçmək hüququ nə qədər başa düşülən olsa da, Dövlət Qulluğuna imtahanlarını müvəffəqiyyətlə vermiş şəxsin seçilməsində subyektiv mülahizələrin olması ayrı-seçkilik hallarına gətirə bilər. Maraqların toqquşmasının qarşısının alınması üçün müvafiq tədbirlərin görülməsi tövsiyyə olunur.

3. Konstitusiyasının 36.2. maddəsində dövlət qulluqçularının tətillərini hüququn məhdudlaşdırılması ilə bağlı müddəə yoxdur.

a) Konstitusiyaya görə “Silahlı Qüvvələrdə və digər silahlı birləşmələrdə xidmət edən hərbi qulluqçular və mülki şəxslər tətillərini bilməzlər”. Bununla belə Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı “İqtisadi, Sosial və Mədəni Hüquqlara dair Beynəlxalq Paktın” 8-ci maddəsində tətillər hüququnun həyata keçirilməsinə məhdudiyət qoyula biləcək işçilər arasında “dövlət idarəetmə sistemində daxil olan şəxslər” nəzərdə tutulur. Qabaqcıl ölkələr dövlət qulluğunda çalışanların tətillər hüququnu tanıyır. Bu ziddiyyətin aradan qaldırılmasına dair Komissiya tərəfindən müəyyən addımların atılmasını zəruri hesab edirik.

4. Təkilf olunur ki:

b) Azərbaycanda Dövlət Qulluğunda əmək münasibətlərinin tənzimlənməsinin beynəlxalq əmək standartlarına tam uyğunlaşmasına hüquqi əsaslar yarada biləcəyi nəzərə alaraq bu Konvensiyanı ratifikasiyası təkilfi ilə Dövlətə müraciət etmək.

5: Bununla əlaqədar:

a) Dövlət qulluğunun aparılması ilə əlaqədar ortaya çıxan mübahisələrlə bağlı məhkəmə aktlarının məlumat bazasının yaradılması tövsiyə olunur.

b) Bu məlumat bazası geniş ictimaiyyət üçün açıq olmalıdır.

c) Məlumat bazasının yaradılması üçün AR Prezidenti yanında Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiyası, Məhkəmə Hüquq Şurası ilə birgə fəaliyyət göstərsin. Məlumat bazasının yaradılması öz növbəsində analitik-arayış məlumatının əldə edilməsinə yardım etmiş və dövlət qulluqçularının təlimi zamanı müəyyən istiqamətləri üzə çıxarmış olardı.

<i>Mövcud vəziyyət</i>	<i>Təvsiyələr</i>
<p>1. AR Prezidenti yanında Dövlət qulluğu Məsələləri üzrə Komissiya haqqında Əsasnamənin II hissəsi 9.1 bəndində dövlət qulluğu və digər kadr məsələləri sahəsində vahid dövlət siyasətinin formalaşdırılmasında iştirak etmək və bu siyasəti həyata keçirilməsi göstərilmişdir. Bir sıra dövlət qurumlarının internet səhifələri və məlumat qaynar xətləri formalaşdırılsa da, (ən yaxşı nümunə kimi Vergilər və Təhsil Nazirlikləri göstərilə bilər) qaynar xətlərin formalaşdırılması və idarə edilməsi ilə bağlı vahid metodologiyanın olmaması və bu sahədə cavabdehlik daşınması üçün hüquqi öhdəliklərin göstərilməməsi, effektivliyi bir qədər azaldır. Baxmayaraq ki, bu sahədə təkmilləşmə olub, məs., Komissiya tərəfindən 465 -34-71 nömrəli qaynar xətt yaradılmış və dövlət qulluqçularının qeyri etik hərəkətlərindən daxil olan şikayətlərin və dövlət qulluğu məsələləri ilə bağlı daxil olan müraciətlərin operativ araşdırılması təmin edilmişdir, amma təcrübə göstərir ki, bəzi dövlət qurumlarında sualların cavabı tez-tez anlaşılmaz və qeyri-müəyyən olur. Bu da öz növbəsində “qaynar xətlərin” zənglərinə cavab verən insanların bilik və bacarığını sual altında qoyur.</p>	<p>1. Bununla əlaqədar:</p> <p>a) Qaynar xətlərin formalaşdırılması və idarə edilməsi ilə bağlı vahid metodologiyanın işlənməsi:</p> <p>b) Bu sahədə cavabdehlik daşınması üçün hüquqi öhdəlikləri müəyyən etmək təşəbbüsü ilə çıxış edərək mövcud qanunvericiliyin nəzərdən keçirilməsini Parlamentə təklif etmək.</p> <p>c) Vahid metodologiyaya uyğun olaraq, “Qaynar Xətlərin yaradılması (və artıq yaradılmış “Qaynar Xətlərin təkmilləşdirilməsi),</p> <p>d) Həmçinin müraciət, şikayət və təkliflərin qəbulu üçün digər informasiya texnologiyalarından istifadə edilsin.</p>

7. İCTİMAİ ƏLAQƏRİN GÜCLƏNDİRİLMƏSİ

<i>Mövcud vəziyyət</i>	<i>Təvsiyələr</i>
<p>1. Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiya 3 ilə yaxın bu istiqamətdə sorğular aparsa da bu cəmiyyətin böyük əksəriyyətini əhatə etmir. Belə ki, internet vasitəsi ilə keçirilən sorğularda heç də əhalinin mütləq əksəriyyətinin iştirak etmək imkanı yoxdur. Azərbaycan reallıqlarında internet resurslarından istifadə edən əhalinin sayı elə də çox deyil. Xüsusilə də rayon və kənd yerlərində internetə çıxış imkanları məhduddur. Bütün bunlar isə Komissiya tərəfindən keçirilən sorğuların tam dolğun məlumat kimi istifadə edilməsinə imkan vermir.</p>	<p>İctimaiyyətlə əlaqələrin gücləndirilməsi üçün təklif olunur ki</p> <p>a) Sorğular daha peşəkar şəkildə keçirilsin və əhalinin mütləq əksəriyyətini əhatə etsin.</p> <p>b) Sorğuların keçirilməsi vətəndaş cəmiyyətinin üzvlərinə həvalə edilə bilər ki, bu da dövlət qurumunu həm konkret yükəndən azad edə bilər, həm də ətraflı məlumatın əldə edilməsinə köməklik göstərmiş olar.</p>